

Düşman yaratan politikanın dostları

Nefret söylemini bir şekilde içselleştiren, her türlü zulme kayıtsız kalabilir

1945'te Nazi rejiminin yaptığı Yahudi soykırımı iyice ortaya çıktıktan sonra, Alman halkının büyük kısmı, bu korkunç olaydan haberleri olmadığını söyleyerek kendilerini savundu. Önceleri tarihçiler bunu doğru kabul etse de, zamanla anlaşıldı ki Alman halkı her şeyin elbet farkındaydı. Gazetelerle, ilanlarla ve hatta birebir devlet tarafından bilgilendirilmişlerdi.

Peki Alman halkı burunlarının dibinde bu kıyım olurken neden tepki göstermedi?

Antisemitizmin çok eskilerden geldiği Avrupa'da, Nazi propagandası da Yahudileri bir içdüşman, Alman ırkının kanını emen parazitler gibi tanıtmış, Almanları, ülkenin kurtuluşunun ancak bütün Yahudilerden arınarak olabileceğine inandırmıştı.

Yahudiler Almanların hakları olan işleri sahipleniyor, zenginliği tek ellerine alıyorlardı. Birbirleriyle dayanışarak Almanların kalkınmasını ve güçlenmesini engelliyorlardı. Aşağı (sub-human) bir ırk oldukları için ahlaki değerleri de düşüktü ve çürümüşlükleri tüm ülkeyi yıkıma götürüyordu.

Bu yoğun propagandanın etkisinde kalan Alman halkı Yahudileri ötekileştirdi ve bizzat soykırımı katılmasalar bile, Yahudilere yapılan büyük zulme herhangi bir tepki göstermediler. Çünkü Yahudileri masum görmüyorlardı.

'Hitler ve Holocaust' kitabının yazarı, tarihçi Ian Kershaw, bu süreci "Auschwitz'e giden yol nefretle inşa edilmiş ama kayıtsızlık ile döşenmiştir" diye özetler.

Peki bizdeki durum farklı mı? Yaşadığımız bu topraklar, en çok da barındırdığı tarih katmanlarında farklı gruplar için ürettiği nefrette verimli değil mi? Toplumda bu algılar yaratılmadı mı:

Aleviler, Kızılbaş'tır, dinsizdir, ahlaksızdır. Onları tasvir etmek için en sık anlatılan Mum Söndü'dür.

Ermeniler, zalim, eziyet eden, çıkarına göre dönendir, kalleştir. Kırıtan kadına Ermeni gelini denir. Eşcinseller sapıktır; varlıkları bile çocuklarımızı yoldan çıkarır. Ahlakı, aileyi tehdit eder.

Kürtler zaten hiçbir zaman devlet kurabilecek yetkinliğe ulaşamamış, feodal sistemin kölesi, cahil, asalak, düşmanla işbirliği yapan bir halktır.

Bu toprakların insanının yaratıcılığı kendini en çok farklı gruplara duyulan nefreti körüklemek için ürettiği ırkçı ve cinsiyetçi deyimlerde gösterir. Bu insanların güvenilmez, tehlikeli ve rahatsız edici oldukları bilgisi bazen açıkça, bazen belli belirsiz pek çok mesajla pekiştirilir.

Alevilerin başına ne geliyorsa halkı provoke ettikleri içindir. Sivas gibi Müslüman bir yerde, Müslümanların içersinde ezanı bastırmak için davul zurna çalmışlardır.

Anadolu büyük bir dünya savaşı içindeyken, devlet çaresiz kalmış, kendisini arkadan vuran Ermenileri çoluk çocuk sürmek zorunda bırakılmıştır.

Eşcinsellik namussuzluktur, başlı başına bir tahrik unsurudur. Eşcinseller aile düzeninin düşmanıdır, toplum içinde yer almaları düşünülemez. Ya kendilerini saklamalı, ya tedavi görmelidirler.

Güneydoğu'da Kürt bebekleri, çocukları, yaşlıları ölüyorsa, kendi aileleri onları canlı kalkan olarak kullandığı içindir.

Nefret söylemini bir şekilde içselleştiren, her türlü zulme kayıtsız kalabilir. Kayıtsızlık da düşmanlıktır. Biliyoruz ki insan, sevdiğinin acısına ilgisiz kalmaz.

Peki neden bilmemeyi, inanmamayı, mazlumu sorumlu tutmayı tercih ediyoruz? Biz bu zulmü, yanılmayı, asılsız suçlamaları daha önce hiç görmedik mi?

Ergenokan'da, Balyoz'da gün doğmadan, baskınla evden alınanlara, delil olmadan yıllarca içeride tutulanlara, bu ağırlığı taşıyamayıp hayatına son verenlere kahrolmadık mı? Devlet onları da vatana ihanetle itham etti; ama biz ikna olmadık.

Manisalı gençlerin hayatları kaydırıldığında, hiçbir suçları olmadığına hemfikirdik.

Çarşı'nın terörist örgüt olmadığına kefiliz.

Kabataş'ın bir fantazi, camide içki içilmesinin yalan olduğundan şüphe duymadık.

İktidarın işten attığı gazetecilerin masumiyetinden eminiz.

Mamak, Sağmalcılar, Ziverbey ve Silivri'de yapılan işkenceleri, zulmü lanetliyoruz.

Ama Diyarbakır'a, Uludere'ye, Cizre'ye inanmıyoruz.

Çoğunuz biliyorsunuzdur ama ben tekrar edeyim. Protestan din adamı Martin Niemöller, Holocaust'tan sonra şöyle demiş:

"Naziler komünistler için geldiğinde sesimi çıkarmadım; çünkü komünist değildim. Sosyal demokratları içeri tıktıklarında sesimi çıkarmadım; çünkü sosyal demokrat değildim. Sonra sendikacılar için geldiler, bir şey söylemedim; çünkü sendikacı değildim. Benim için geldiklerinde, sesini çıkaracak kimse kalmamıştı."

Neredeyse Orhan Veli şiirleri gibi, çok da üstünde düşünmeden ara ara söyleyegeldiğimiz bu cümlelerde kastedilen şu: Otoriter devlet bir gün herkesi hedef alır. Biz-siz önemli değil; bugün ona zulmeden, yarın size de eder. Ben bilmiyordum demek ne ölenleri geri getirir, ne acıları hafifletir, ne barışı sağlar, ne de aslında vicdanımızı gerçekten rahatlatır.

Yıllardır yapılan ötekileştirme propagandasına kapılıp, dün Alevilerin, Ermenilerin, LGBTİ'lerin, bugün Kürtlerin acısına kayıtsız kalmak, zulme ortak olmaktır.

Psikologlar, sosyologlar, antropologlar, tüm bu eğilimlerin nasıl geliştiğini, neden bu kadar kuvvetli olduğunu ve kitleleri böyle etkisi altına alabildiğini çeşitli şekillerde açıklayabiliriz. Ötekileştirmenin altında yatan evrimsel süreçlerden, korunma içgüdüsünden, toplulukçu değerlerden, nefreti örgütleyen siyaset kurumundan, toplum mühendisliğinden söz edebiliriz. Ama tüm bunlar, düşünebilen bir varlık olan insanın birey olarak sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Bugün Güneydoğu'yu görmemek, duymamak bir tercih. Ve bunun, Yahudi soykırımını kayıtsızca izleyen Alman halkının tutumundan bir farkı yok.